

Ứng dụng công nghệ thông tin tại Thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh

Nguyễn Thanh Chương

Trường Đại học KHXH&NV
Luận văn ThS ngành: Khoa học Thư viện; Mã số: 60 32 20
Người hướng dẫn: TS.Nguyễn Thu Thảo
Năm bảo vệ: 2013

Abstract: Trình bày khái niệm Công nghệ thông tin (CNTT) và các khái niệm liên quan khác. Xác định vị trí, vai trò ứng dụng CNTT tại thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh. Khảo sát thực trạng nhu cầu về ứng dụng CNTT tại thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh và các điều kiện ứng dụng CNTT tại đây. Đề xuất giải pháp ứng dụng CNTT tại thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh.

Keywords: Công nghệ thông tin; Thư viện; Thư viện Học viện hành chính; Thành phố Hồ Chí Minh

Content:

MỤC LỤC

	Trang
PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Tổng quan tình hình nghiên cứu	2
3. Mục đích nghiên cứu	4
4. Nhiệm vụ nghiên cứu	4
5. Giả thuyết nghiên cứu	5
6. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu	5
7. Phương pháp nghiên cứu	5
8. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của đề tài	5
9. Dự kiến kết quả nghiên cứu	6
<u>CHƯƠNG 1: THƯ VIỆN HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH CƠ SỞ THÀNH</u>	
<u>PHỐ HỒ CHÍ MINH VỚI VẤN ĐỀ ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ</u>	
<u>THÔNG TIN</u>	7
1.1. Lý luận chung về ứng dụng công nghệ thông tin trong thư viện	7
1.1.1. Khái niệm ứng dụng công nghệ thông tin trong thư viện	7
1.1.2. Tầm quan trọng của ứng dụng công nghệ thông tin trong thư viện	9
1.1.3. Yêu cầu đối với việc ứng dụng công nghệ thông tin trong thư viện	10
1.2. Hoạt động thông tin - thư viện với nhiệm vụ chính trị của Học viện Hành chính	12
1.2.1. Chức năng, nhiệm vụ của Học viện	12
1.2.2. Chức năng, nhiệm vụ của thư viện	15

1.2.3. Cơ cấu tổ chức và cấu trúc không gian Thư viện	17
1.2.4. Đặc điểm nhu cầu tin của người dùng tin tại Học viện	18
1.3. Vai trò ứng dụng công nghệ thông tin vào hoạt động thư viện.....	23
1.3.1. Xây dựng thư viện điện tử	23
1.3.2. Đa dạng hoá sản phẩm và dịch vụ thông tin - thư viện	23
1.3.3. Thiết lập cổng thông tin điện tử	24
1.3.4. Liên kết, chia sẻ thông tin	25

CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG NHU CẦU VÀ ĐIỀU KIỆN ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN TẠI THƯ VIỆN HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH CƠ SỞ THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

2.1. Nhu cầu ứng dụng công nghệ thông tin tại Thư viện	26
2.1.1. Nhu cầu của người dùng tin	26
2.1.2. Nhu cầu của cán bộ thư viện	30
2.2. Các điều kiện ứng dụng công nghệ thông tin tại Thư viện	32
2.2.1. Nhân lực	32
2.2.2. Nguồn lực thông tin	36
2.2.3. Xử lý tài liệu	37
2.2.4. Sản phẩm và dịch vụ thông tin	40
2.2.5. Cơ sở vật chất và trang thiết bị	45
2.3. Cơ sở pháp lý	49
2.3.1. Văn bản luật	49
2.3.2. Văn bản dưới luật	49
2.4. Nhận xét về nhu cầu và điều kiện ứng dụng công nghệ thông tin tại thư viện	50
2.4.1. Nhận xét nhu cầu ứng dụng công nghệ thông tin.....	50
2.4.2. Nhận xét điều kiện ứng dụng công nghệ thông tin	54

CHƯƠNG 3: GIẢI PHÁP ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀO HOẠT ĐỘNG THÔNG TIN - THƯ VIỆN TẠI HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH CƠ SỞ THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH	58
3.1. Yếu tố con người	58
3.1.1. Nâng cao trình độ cho cán bộ thư viện	58
3.1.2. Hướng dẫn người dùng tin thư viện	59
3.2. Tăng cường đầu tư hạ tầng công nghệ, phần mềm và trang thiết bị	61
3.2.1. Đầu tư phần ứng	61
3.2.2. Đầu tư phần mềm	62
3.2.3. Xây dựng hệ thống mạng	66
3.2.4. Xây dựng công thông tin điện tử	67
3.2.5. Đầu tư trang thiết bị	69
3.3. Áp dụng công nghệ, quy tắc và tiêu chuẩn	74
3.3.1. Công nghệ mã vạch	74
3.3.2. Quy tắc, tiêu chuẩn trong hoạt động thông tin thư viện	77
KẾT LUẬN	80
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	81
PHỤ LỤC.....	85

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Việc ứng dụng CNTT rộng rãi, mạnh mẽ trong mọi lĩnh vực của đời sống đã góp phần thúc đẩy quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế, mặt khác cũng làm thay đổi cơ bản cách thức quản lý, học tập, làm việc. Những tác động mạnh mẽ tích cực của CNTT đã khắc phục những rào cản về thời gian, không gian trong quá trình trao đổi TT, tạo môi trường thuận lợi cho hội nhập toàn cầu, chìa khóa bước vào nền kinh tế tri thức.

Sự tác động của CNTT dẫn đến biến đổi về chất hoạt động TTTV tạo tiền đề cho việc nâng cao năng suất, thúc đẩy hội nhập kinh tế quốc tế, quản lý điều hành, tác động một cách gián tiếp lên sự tăng trưởng kinh tế.

Việt Nam đang trong giai đoạn công nghiệp hoá, hiện đại hoá, sẽ không có một cái nhìn đầy đủ về sự nghiệp thư viện Việt Nam mà không đề cập đến cuộc cách mạng CNTT. Cuộc cách mạng CNTT đã thúc đẩy quá trình đổi mới tổ chức, phương thức quản lý, điều hành quản lý.

Trong thời gian qua, thư viện các nước trên thế giới, trong khu vực và Việt Nam đã ứng dụng mạnh mẽ CNTT vào tổ chức và hoạt động của mình. Tuy, trình độ ứng dụng CNTT vào tổ chức và hoạt động giữa các thư viện có những mức độ khác nhau nhưng đều có mong muốn là sử dụng CNTT để xây dựng mô hình thư viện điện tử, thư viện số, thư viện ảo phục vụ nhu cầu tin ngày càng tốt hơn.

Học viện Hành chính là trung tâm “nghiên cứu khoa học hành chính và quản lý nhà nước, ứng dụng tiến bộ khoa học, công nghệ phục vụ cho

công tác giảng dạy của Học viện, của các trường, các trung tâm đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức, viên chức hành chính nhà nước trong phạm vi cả nước; ... nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức nhà nước, cải cách bộ máy và nền hành chính nhà nước” Quyết định số 234/QĐ-TTg ngày 13 tháng 11 năm 2003 của Thủ tướng Chính phủ quy định về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Học viện Hành chính Quốc gia.

Thực trạng hoạt động TTTV tại Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh đang tồn tại nhiều điểm bất cập chưa đáp ứng được yêu cầu thoả mãn TT, chưa hoà nhập được với xu thế phát triển của Học viện Hành chính.

Ứng dụng CNTT một cách đồng bộ sẽ nâng cao chất lượng và hiệu quả hoạt động TTTV tại Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh, góp phần đổi mới phương pháp giảng dạy, nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học.

Vì lý do nêu trên, tôi chọn đề tài nghiên cứu **“Ứng dụng công nghệ thông tin tại Thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh”** làm luận văn thạc sỹ khoa học thư viện.

2. Tổng quan tình hình nghiên cứu

Thư viện trường học nói chung và thư viện trường đại học nói riêng là một trong những tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục trường đại học “Quyết định số 65/2007/BGDĐT, ngày 01 tháng 11 năm 2007, Ban hành Quy định về tiêu chuẩn đánh giá chất lượng giáo dục trường đại học”. Vì vậy, chất lượng, hiệu quả hoạt động của trung tâm TTTV sẽ ảnh hưởng, tác động đến công tác giáo dục, đào tạo của Nhà trường.

Từ trước đến nay, đã có nhiều tác giả nghiên cứu về ứng dụng CNTT, thư viện điện tử tại các trung tâm TTTV trường Đại học và Cao đẳng trong cả nước với nhiều góc độ khác nhau. Đó là những đề tài, công trình tiêu biểu như sau:

Về ứng dụng công nghệ thông tin

Dương Hồ Điệp (2007), *Ứng dụng Công nghệ Thông tin tại Thư viện Viện Kinh tế Việt Nam : thực trạng và giải pháp*, Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, Hà Nội.

Đỗ Tiên Vượng (2006), *Ứng dụng Công nghệ Thông tin tại Trung tâm TTTV Đại học Giao thông Vận tải : thực trạng và giải pháp*, Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, Hà Nội.

Lê Thị Hạnh (2005), *Hoạt động tổ chức, quản lý Thư viện trường Đại học Luật Hà Nội trong điều kiện ứng dụng công nghệ thông tin*, Trường Đại học Văn hoá Hà Nội, Hà Nội.

Lê Trọng Vinh (2009), *Sự thay đổi hoạt động thư viện đại học trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh trong thời đại công nghệ thông tin*, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn (Đại học Quốc gia Tp Hồ Chí Minh), TP.Hồ Chí Minh.

Nguyễn Văn Hùng (1995), *Ứng dụng tin học trong các cơ quan thông tin, thư viện khu vực thành phố Hồ Chí Minh*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.

Vũ Thị Xuân Hương (2000), *Ứng dụng tin học trong hoạt động thư viện tỉnh Bắc Giang thực trạng và tương lai phát*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.

Về thư viện điện tử

Nguyễn Hoàng Sơn (2003), *Xây dựng mô hình thư viện điện tử ở Việt Nam trong giai đoạn hiện nay*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.

Phạm Thị Mai (2009), *Nghiên cứu phát triển thư viện điện tử trong các trường đại học trên bản địa Hà Nội hiện nay*, Trường ĐHKHXH&NV Hà Nội, Hà Nội.

Về đề tài nghiên cứu tại Thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh như sau:

Phạm Thị Mai Hoa (1995), *Đổi mới phương thức hoạt động của Thư viện Học viện Hành chính Quốc gia cơ sở tại Thành phố Hồ Chí Minh*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.

Trần Thị Lan (1999), *Vốn tài liệu tại Thư viện Học viện Hành chính Quốc gia cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh thực trạng và giải pháp phát triển*, Trường Đại học Văn hóa TP.Hồ Chí Minh, TP.Hồ Chí Minh.

Phạm Thị Hồng Vân (2009), *Trang thiết bị Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh thực trạng và giải pháp*, Trường Đại học Văn hóa TP.Hồ Chí Minh, TP.Hồ Chí Minh.

Nhìn chung, các đề tài nghiên cứu được trích dẫn ở trên thì mục đích nghiên cứu là nhằm khảo sát và nâng cao hiệu quả ứng dụng CNTT trong hoạt động TV. Nhưng việc nghiên cứu ứng dụng CNTT vào hoạt động TTTV tại Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh, đáp ứng nhiệm vụ chính trị của nhà trường trong giai đoạn mới là đòi hỏi khách quan nhưng vẫn chưa có một công trình nghiên cứu nào đề cập đến. Vì vậy, nghiên cứu về **“Ứng dụng công nghệ thông tin tại Thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh”** là đề tài mới.

3. Mục đích nghiên cứu

Mục đích mà luận văn này hướng tới là đề xuất giải pháp ứng dụng CNTT tại thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Chí Minh.

4. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Xác định khái niệm CNTT và các khái niệm liên quan khác.
- Xác định vị trí, vai trò ứng dụng CNTT tại thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh.
- Khảo sát thực trạng nhu cầu về ứng dụng CNTT tại thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh và các điều kiện ứng dụng CNTT tại đây.
- Đề xuất giải pháp ứng dụng CNTT tại thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh.

5. Giả thuyết nghiên cứu

Ứng dụng CNTT tại Thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh thì hiệu quả hoạt động TTTV tại đây sẽ được nâng cao.

6. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu

** Đối tượng*

Ứng dụng CNTT tại thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh

** Phạm vi nghiên cứu*

- Thời gian: Giai đoạn 2006 - 2011
- Không gian: Thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh

7. Phương pháp nghiên cứu

7.1. Phương pháp luận

Dựa trên quan điểm của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử, cũng như quan điểm của Hồ Chủ tịch về công tác sách, báo, thông tin, thư viện ; Căn cứ vào chủ trương chính sách phát triển giáo dục - đào tạo, CNTT, Pháp lệnh thư viện, cơ sở lý luận của thư viện học và thông tin học.

7.2. Phương pháp cụ thể

- Phương pháp phân tích, tổng hợp tài liệu.
- Phương pháp quan sát.
- Phương pháp phân tích.
- Phương pháp thống kê số liệu..
- Phương pháp điều tra thực tế.

8. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của đề tài

- Ý nghĩa lý luận

Hoàn thiện lý luận về ứng dụng CNTT trong công tác TTTV.

- Ý nghĩa thực tiễn

Luận văn cung cấp những giải pháp nhằm ứng dụng CNTT tại thư viện Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh.

Kết quả nghiên cứu của luận văn sẽ góp thêm vào nguồn tài liệu xám tại Thư viện Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn Hà Nội, Trường Đại học Sài Gòn, Học viện Hành chính cơ sở Thành phố Hồ Chí Minh, là tài liệu tham khảo cho chuyên ngành TTTV.